

गेल्या वर्षात दुष्काळी स्थितीचा

सामना करावा लागलेल्या देशाला या

वर्षी चांगल्या पावसाचे आशेचे ढग

दिसयला लागले आहेत. भूगोली

पाण्याची घटलेली पाण्याची पातळी,

धरणाची खापाटीला गेलेली पोटे, नद्या

कोरड्याटाक, विहिरीनी तल गाठलेला

अशा परिस्थितीत भारनियमाचे भूत

मानुस्तीवर बसलेले. अंगाची लाही

लाही होणाऱ्या या काळात एक

सुखाची झुलूक याची, तसे झाले आहे.

स्कायरमेट नावाची खासगी संस्था,

पंजाबराव डख आणि आता भारतीय

हवामान विभागाने या वर्षी चांगल्या

पावसाचा अंदाज व्यक्त केल्याने

केवळ शेतकऱ्यांनाच आनंद होणार

आहे, असे नाही, तर रिझर्व्ह बँक

आणि सरकारालाही सुटेक्या निश्चास

टाकल्यासारखे झाले आहे. गेल्या

वर्षभरात पाऊस कमी असल्याने त्याचा

शेती उत्पादनावर, अर्थव्यवस्थेवर,

आयात-नियर्तीवर आणि एकूणच

बाजारातील मागणी-पुरवेक्षावर

कसा आणि किंतु परिणाम झाला,

हे अनुभवायता मिळते आहे. ग्रामीण

भागातून होणारे स्थलांतर आणि

वस्तूच्या मागणीतील घट हे कमी

पावसाचे कारण आहे. कमी पावसाचा

परिणाम जीवनावश्यक वस्तूच्या

उपलब्धतेवर आणि महागाईवर होते

आहे. सरकार आणि रिझर्व्ह बँक

बाजारात हन्तक्षेप करून महागाई

नियंत्रणाला प्राधान्य देत असले,

तरी त्याचा पावसाशी संबंध असतो.

पाऊस नसला, तर शेतीमालाच्या

उत्पादनावर आणि एकूणच ग्रामीण

अर्थकारणावर परिणाम होते असतो.

या वर्षी ग्रामीण भागात ग्राहकोपयोगी

वस्तूच्या किंमतीत झालेली घट हे

त्याचे कारण आहे. सरकारला टँकर,

चारा, कर्ज वसुलीत सवलत आदीची

उपायव्यवस्था करावी लागली. बँका,

पतसंस्थांच्या वसुलीवर परिणाम

झाला. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या

आशेचे ठग

वाढल्या. कर्जाचा डोंगर वाढतच चालला. अशा परिस्थितीत भारतातील ऐंगी टडके सिंचन व्यवस्था ज्या मोसमी पावसावर अवलंबून असते, तरच नवल. शेतकरी हा कायम आशेवर जगत असतो. पाऊस जरी जूनच्या मध्यावर सर्वदू पोचत असला, तरी त्याचे वेध हे फेबुवारीच्या मध्यापासून लागलेले असतात. वेगवेगळ्या हवामान संस्था जसे फेबुवारीत जसा पहिला अंदाज व्यक्त करतात, तसाच अंदाज वेगवेगळ्या ठिकाणच्या भाकणुकीतून व्यक्त केला जात असतो. त्यातही बुलडणा, आदमपूरच्या भाकणुकीकडे सवाची लक्ष लागलेले असते. एप्रिलमध्ये भारतीय हवामान विभाग, स्कायरमेट आणि अन्य हवामानतज्ज्ञांचा दीर्घकालीन अभ्यासावर आधारित अंदाज व्यक्त होत असतो. असे असले, तरी हा अंदाज असतो. सरासरीपेक्षा जास्त पाऊस होणार आहे, त्याचे दिवस किंतु असतील, दोन पावसांत अंतर किंतु असेल, यावर शेतकीची गणिते अवलंबून असतात.

भारतीय हवामान विभागाने व्यक्त केलेल्या दीर्घकालीन हवामान अंदाजानुसार यंदा संपूर्ण देशभरात नेत्रत्व मान्सूनच्या काळात सरासरीपेक्षा जास्त पावसाची शेतक्यात वर्तवण्यात आली आहे. सरासरीपेक्षा जास्त म्हणजे १०६ टक्के पाऊस पडण्याची शेतक्यात आहे. एल निनोंचा आणि एकूणच ग्रामीण असल्याने व्यापक घट हे त्याचे कारण आहे. सरकारला टँकर, चारा, कर्ज वसुलीत सवलत आदीची उपायव्यवस्था करावी लागली. बँका, पतसंस्थांच्या वसुलीवर परिणाम झाला. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या

त्याचा सकारात्मक परिणाम पावसावर होणार आहे. हवामान विभागाकडे असलेल्या जवल्यापास ७० वर्षांच्या आकडेवरीचा सविस्तरणे अभ्यास करून चांगल्या पावसाच्या अंदाजाच्या निष्कर्षपर्यंत भारतीय हवामान विभाग पोचला असला, तरी शेवटी हवामानात अचानक बदल होत असतो, वाढले येत असतात आणि जगत कुठेही कमी दावाचा पट्ट तयार झाला, तर पावसाली ढग खेचले फेबुवारीत जसा पहिला अंदाज व्यक्त करतात, तसाच अंदाज वेगवेगळ्या ठिकाणच्या भाकणुकीतून व्यक्त केला जात असतो. त्यातही बुलडणा, आदमपूरच्या भाकणुकीकडे सवाची लक्ष लागलेले असते. एप्रिलमध्ये भारतीय हवामान विभाग, स्कायरमेट आणि अन्य हवामानतज्ज्ञांचा दीर्घकालीन अभ्यासावर आधारित अंदाज व्यक्त होत असतो. असे असले, तरी हा अंदाज असतो. सरासरीपेक्षा जास्त पाऊस होणार आहे, त्याचे दिवस किंतु असतील, दोन पावसांत अंतर किंतु असेल, यावर शेतकीची गणिते अवलंबून असतात.

भारतीय हवामान विभागाने व्यक्त केलेल्या दीर्घकालीन हवामान अंदाजानुसार यंदा संपूर्ण देशभरात नेत्रत्व मान्सूनच्या काळात सरासरीपेक्षा जास्त पावसाची शेतक्यात वर्तवण्यात आली आहे. सरासरीपेक्षा जास्त म्हणजे १०६ टक्के पाऊस पडण्याची शेतक्यात आहे. एल निनोंचा आणि एकूणच ग्रामीण असल्याने व्यापक घट हे त्याचे कारण आहे. सरकारला टँकर, चारा, कर्ज वसुलीत सवलत आदीची उपायव्यवस्था करावी लागली. बँका, पतसंस्थांच्या वसुलीवर परिणाम झाला. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या

टक्के पाऊस पट्ट शकतो. 'एल निनोंचा' आणि 'ला निना' या हवामानाच्या परिस्थितीत भारतीय हवामान विभागाकडे असलेल्या जवल्यापास ७० वर्षांच्या आकडेवरीचा सविस्तरणे अभ्यास करून चांगल्या पावसाच्या अंदाजाच्या निष्कर्षपर्यंत भारतीय हवामान विभाग पोचला असला, तरी शेवटी हवामानात अचानक बदल होत असतो, वाढले येत असतात आणि जगत कुठेही कमी दावाचा पट्ट तयार झाला, तर पावसाली ढग खेचले फेबुवारीत जसा पहिला अंदाज व्यक्त करतात, तसाच अंदाज वेगवेगळ्या ठिकाणच्या भाकणुकीतून व्यक्त केला जात असतो. त्यातही बुलडणा, आदमपूरच्या भाकणुकीकडे सवाची लक्ष लागलेले असते. एप्रिलमध्ये भारतीय हवामान विभाग, स्कायरमेट आणि अन्य हवामानतज्ज्ञांचा दीर्घकालीन अभ्यासावर आधारित अंदाज व्यक्त होत असतो. असे असले, तरी हा अंदाज असतो. सरासरीपेक्षा जास्त पाऊस होणार आहे, त्याचे दिवस किंतु असतील, दोन पावसांत अंतर किंतु असेल, यावर शेतकीची गणिते अवलंबून असतात.

या वर्षी इंशानेला किंवा जम्मू

काश्मीर, लडाख, हिमाचल,

उत्तराखण्डमध्ये सरासरीपेक्षा

काळात अंदाजानुसार यंदा संपूर्ण देशभरात

पाऊस पडणार असल्याने शेतक्यांना

दिलासा मिळेल. अजवाच्या

पावसाच्या आकडेवरीचा अभ्यास

करून ५ जून ते ३० सप्टेंबरदरम्यान

सरासरी ८७ सेंटी मीटर पाऊस होत असतो.

जेव्हा या ८७ टक्क्यांच्या

पाऊस होत शक्यात आहे. देशभरात

सरासरीपेक्षा जास्त म्हणजे १०६

टक्के पाऊस पडत असतो.

त्याचे दिवस किंवा जम्मू

काश्मीर यांची स्तरात आला

म्हणून यांची शेतक्यात आहे.

या वर्षी इंशानेला किंवा जम्मू

काश्मीर यांची शेतक्यात आहे.

या वर्षी इंशानेला किंवा जम्मू

काश्मीर यांची शेतक्यात आहे.

या वर्षी इंशानेला किंवा जम्मू

काश्मीर यांची शेतक्यात आहे.

या वर्षी इंशानेला किंवा जम्मू

काश्मीर यांची शेतक्यात आहे.

या वर्षी इंशानेला किंवा जम्मू

काश्मीर यांची शेतक्यात आहे.

या वर्षी इंशानेला किंवा जम्मू

